QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

IMĦALLEF

Onor. Abigail Lofaro LL.D., Dip. Stud. Rel., Mag. Jur. (Eur. Law)

Illum 23 ta' Gunju, 2020

Rikors Numru: 214/2012 AL

A B

f'isimha u f'isem il-minuri C D u E F li qed tidher bhala kuratirci ad litem

vs

G sive G B

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fl-20 ta' Settembru, 2012, li permezz tiegħu l-attriċi ppremettiet:[1]

Illi l-partijiet izzewġu fid-9 ta' Settembru 2001 u minn dan iz-zwieg twieldu zewġt itfal C D li għandha għaxar snin u E F ta' ħames snin.;

[1] Ara fol. 1 tal-proċess numru 214/12AL.

Illi b'digriet tal-Qorti Civili (Sezzjoni Ċivili) Nota Nru   l-esponenti ġiet awtorizzata sabiex tipproċedi għas-separazzjoni personali;

Illi l-intimat huwa ħati tal-firda minħabba raġunijiet imputabbli lill-intimat fosthom inġurji, sevizzi u moħqrija;

Illi minn mindu l-partijiet infirdu l-kura u l-kustodja effettiva hija f'idejn ir-rikorrenti billi hi qiegħda tieħu ħsieb il-minuri;

Illi hemm ġja digriet ta' manteniment maħruġ minn din l-Onorabbli Qorti li wara ħafna problemi beda jitħallas regolarment;

Talbet li l-konvenut jghid għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. *Tiddikjara illi l-intimat huwa ħati tal-firda għall-wahda mir-ragunijiet imsemmija fil-Kodiċi Ċivili u għalhekk għandu jitlef a bazi tal-istess Kodiċi Ċivili l-jeddijiet imsemmija fl-artikoli 631, 633, 825, 826 u 827 kif ukoll dak kollu li jkun inkiseb mill-parti l-oħra b'donazzjoni bi ħsieb taz-zwieġ jew waqt iz-zwieġ, jew taħt titolu ieħor gratwit, kif ukoll kull jedd ta' parti miz-zwieġ għan-nofs tal-akkwist li jkunu saru l-aktar bil-ħidma tal-parti l-oħra wara data stabbilita mill-Qorti bħala d-data meta l-parti l-oħra għandha tkun ikkunsidrata li minnha jkun ħati tal-firda u għalhekk tillikwida l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u dan billi tapplika dawn is-sanzjonijiet tal-Ligi kontra l-istess intimat.*
2. *Tordna li l-kura u l-kustodja tkun fdata f'idejn l-esponenti kif fil-fatt hija s-sitwazzjoni llum;*
3. *Tiffissa manteniment xieraq għat-tfal minuri;*
4. *Tittermina u tillikwida l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn l-konjuġi B u taqsam u tassenja l-istess komunjoni bejn il-partijiet;*

Bl-ispejjez kontra l-intimat li huwa minn issa inġunt ghas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda tal-attrici;

Rat illi minkejja l-konvenut ġie debitament notifikat,[2] huwa naqas illi jippreżenta r-risposta ġuramentata tiegħu entro t-terminu stabbilit ai termini tal-Artikolu 158 subinċiz 1 tal-Kodiċi Ċivili, iżda dakinhar li deher

---

[2] *Ibid.* fol. 9.

għall-ewwel udjenza ta' nhar il-21 ta' Novembru 2012 huwa nforma lil Qorti illi kien ser jipprezenta rikors għall-ġustifikazzjoni tal-kontumaċja. Madanakollu, il-Qorti tosserva illi dan ir-rikors għall-ġustifikazzjoni ma ġiex ipprezentat u minnflok ġiet intavolata r-risposta ġuramentata mingħajr l-ebda awtorizazzjoni ta' din il-Qorti.[3]

Rat illi din il-kawża mxiet flimkien mal-kawża fl-ismijiet inversi, bir-rikors ġuramentat enumerat 216/12 AL, liema kawza ukoll titratta s-separazzjoni personali ta' bejn il-partijiet u l-effetti konsegwenzjali;

Rat il-verbal tal-21 ta' Novembru 2012,[4] fejn ġie ordnat illi l-provi li jinstemgħu f'kawza waħda ikunu jagħmlu stat ta' prova fil-kawza l-oħra u viċi versa;

Rat l-affidavits kollha ppreżentati u d-dokumenti magħhom annessi;

Rat il-verbali, ix-xiehda prodotta u d-dokumenti esebiti fis-seduti miżmuma quddiem il-Perit Legali Dottor Abigail Critien;

Rat ir-rapport tal-Perit Legali Dottor Abigail Critien, debitament maħluf nhar is-16 ta' Mejju 2018;[5]

Rat id-dokumenti kollha esebiti u l-atti proċesswali kollha;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' A B, *qua* attriċi;[6]

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet ta' G sive G B, *qua* konvenut;[7]

Rat l-atti kollha ta' dan il-proċediment;

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-Avukati difensuri tal-partijiet;

Rat illi l-kawża tħalliet għas-sentenza għal-lum;

Ikkunsidrat;

KONSIDERAZZJONIJIET TAL-QORTI:

[3] *Ibid.* fol. 29.
[4] *Ibid.* fol. 27.
[5] *Ibid.* fol. 73-125.
[6] *Ibid.* fol. 539-545.
[7] *Ibid.* fol. 525-238.

Il-Qorti tirrileva illi l-Perit Legali ħadet konsiderazzjoni profonda u akkurata tax-xiehda kollha miġjuba quddiemha, kif ukoll ta' dawk id-dokumenti esebiti direttament fl-atti tal-kawża. Il-Qorti evalwat bir-reqqa l-imsemmi rapport u għandha l-konvinċiment morali sħiħ li l-Perit Legali qdiet bis-sewwa l-obbligu tagħha u pprovdiet lil Qorti bi stampa ċara tal-mertu tal-kaz odjern.

Madanakollu l-Qorti xorta waħda hija tal-fehma illi ikun idoneju li tagħmel l-osservazzjonijiet tagħha u dan partikolarment fid-dawl tad-domandi li saru in eskussjoni, in-noti ta' sottomissjonijiet u t-trattazjonijiet finali.

1. L-Istat ta' Kontumaċja tal-Konvenut:

Il-Qorti tosserva illi l-attriċi intavolat tali proċeduri kontra zewġha nhar l-20 ta' Settembru 2012. Il-konvenut ġie debitament notifikat bir-rikors ġuramentat u kif ukoll bl-avviz ta' smigħ nhar it-12 ta' Ottubru 2012.[8]

In tema legali, l-Artikolu 158 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta, fil-parti li hija relevanti għal dan il-kaz, jiddisponi dan li gej:

"(1) Il-konvenut għandu jippreżenta r-risposta ġuramentata tiegħu fi żmien għoxrin jum mid-data tan-notifika, kemm-il darba ma jkunx se jammetti t-talba.

…

(10) Jekk il-konvenut jonqos li jippreżenta r-risposta ġuramentata msemmija f'dan l-artikolu, il-qorti tiddeċiedi l-kawża bħallikieku l-konvenut baqa' kontumaċi kemm-il darba ma jippruvax għas-sodisfazzjon tal-qorti raġuni tajba li għaliha naqas li jippreżenta r-risposta ġuramentata fiż-żmien li jmiss. Il-qorti għandha, madankollu, qabel ma tagħti s-sentenza, tagħti lill-konvenut żmien qasir li ma jistax jiġġedded biex fih jagħmel sottomissjonijiet bil-miktub biex jiddefendi ruħu kontra t-talba tal-attur. Dawk is-sottomissjonijiet għandhom jiġu notifikati lill-attur li jkollu żmien qasir biex jirrispondi."

[8] *Ibid.* fol. 9 u 11.

Illi b'applikazzjoni ta' dawn id-dispozizzjonijiet kif ukoll skont ma jirrizulta mill-avviz stampat fuq ir-rikors guramentat tal-attrici a tenur tal-Artikolu 156 sub-inċiz 2 tal-Kapitolu 12, il-konvenut kellu għoxrin (20) ġurnata minn meta ġie notifikat bl-istess rikors ġuramentat, sabiex jipprezenta r-risposta ġuramentata tiegħu fir-reġistru ta' din il-Qorti, liema terminu f'dan il-kaz għalaq nhar l-1 ta' Novembru 2012. Madanakollu, mill-atti proċesswali jirrizulta b'mod ċar illi tali risposta ma ġietx ipprezentata entro tali terminu.

Huwa pacifiku fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna illi l-istitut tal-kontumaċja huwa msejjes fuq il-presuppost li l-konvenut, bin-nuqqas tiegħu li jwieġeb għall-akkuza u t-talba tal-parti attriċi, ikun wera dizubbidjenza ("kontumelja") lejn is-sejħa tal-Qorti biex jidher quddiemha, liema dispett il-liġi tqis li fih element ta' dizordni soċjali u tħares lejh bħala aġir li jistħoqqlu li jiġi punit bis-sanzjoni li l-kontumaċi ma jkunx jista' jipparteċipa fil-ġbir tal-provi u jikkontesta x-xiehda mressqa mill-attur/attriċi.[9] Għalhekk, il-kontumaċja hija ġeneralment meqjusa bħala mizura ta' natura punittiva li hija meħtieġa sabiex tassigura rispett lejn l-atti emessi mill-Qorti.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Samchrome FZE vs Danko Koncar et**,[10] ssir referenza għas-sentenza fl-ismijiet **Kenneth Abela v. Aplan Limited et**[11] fejn ġie rapportat illi:

*"Trattandosi ta' norma legali, l-osservanza tat-terminu fiha prefiss kellu jigi mhares ad unguem, in raguni ta' l-element dekadenzjali insit. Dan anke ghaliex kif sewwa jinsab ritenut "l-osservanza tat-termini stabbiliti fil-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili u f' ligijiet ohra specjali li jirregolaw il-kondotta tal-proceduri quddiem il-Qrati u quddiem it-Tribunali huma ta' ordni pubbliku u ma jistghux jigu bl-ebda mod injorati u lanqas bil-kunsens tal-partijiet rinunzjati jew mibdula" ("**Giuseppi Caruana -vs- Charles Psaila**", Appell mill-Bord li Jirregola l-Kera, 21 ta' Marzu 1997); Jikkonsegwi mill-espressjoni ta' fehma fis-silta mis-sentenza appena citata illi t-termini procedurali la jista' jigi sanat b'adezjoni tal-kontro-parti fil-proceduri u lanqas prorogat; sospiz jew interrott. Kif gie minn din il-Qorti sa recentament hafna osservat, "in-natura inderogabbli tat-termini processwali ggib b'konsegwenza illi dwarhom ma jistghux jigu applikati*

[9] **Dr. Aaron Attard Cavallazzi noe vs Asfaltar Limited,** deċiza mill-Prim'Awla 284/2014 nhar it-23 Lulju 2014.
[10] Deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar il-11 ta' Marzu 2016 (Rikors Numru 843/14).
[11] Deċiza mill-Qorti tal-Appell Civili (Inferjuri), nhar is-6 ta' Frar 2008.

*provvediment sanatorji jew ta' rimessjoni ankorke d-dekors inutli taghhom ma jkunu imputabbli lill-parti interessata. Dan ghaliex ghal motiv illi dik l-improrogabilita hi hekk necessarja ghal raguni ta' certezza u, wkoll, ta' uniformita". (**Salina Wharf Marketing Limited –vs- Malta Tourism Authority**", Appell mill-Bord ta' l-Appelli dwar it-Turizmu, 12 ta' Dicembru 2007)"*.

Fid-dawl ta' din ir-rigorozita` fl-applikazzjoni tat-termini proċedurali stipulat mil-liġi u l-effetti mill-iktar drakonjani u s-sanzjonijiet spiss irriversibbli li jġib miegħu n-non osservanza tat-terminu stipulat fl-Artikolu 158 subinċiz 1 għall-prezentata tar-risposta ġuramentata, ġie wkoll paċifikament aċċettat li l-istitut tal-kontumaċja għandu jiġi applikat u mfisser b'mod ristrettiv.[12] Madanakollu, hekk kif jistabbilixxi sub-inċiz 10 tal-Artikolu 158 surreferit, il-konvenut għandu l-fakolta' li jiġġustifika n-nuqqas tiegħu u dan billi jipprezenta rikors, fejn il-Qorti ikollha l-obbligu illi tevalwa x'kienet l-intenzjoni tal-konvenut u tagħmel distinzjoni bejn il-konvenut li juri *disinteress assolut* (dak li jissejjah kontumaċja bi ħtija) u l-konvenut li juri li kien intenzjonat jikkontesta l-kawza izda ma laħaqx għamel dan għal raġuni li *ma kienx jaħti għaliha*.[13]

F'dan il-kuntest, referenza trid issir għas-sentenza fl-ismijiet **Vittoria Cassar vs Carmelo Vassallo,**[14] fejn il-Qorti elenkat il-prinċipji saljenti fi kwistjonijiet ta' kontumaċja:

"(1) Il-kontumacja ma tistax tigi ritenuta gustifikata jekk kienet volontarja;

(2) Lanqas tista' tigi gustifikata jekk kienet almenu kolpuza;

(3) Biex ikun hemm lok ghall-gustifikazzjoni hemm bzonn li tigi pruvata kawza gusta;

(4) Din il-kawza gusta ghandha tkun tikkonsisti f'impediment legittimu;

(5) L-impediment, biex ikun legittimu, ghandu jkun indipendenti mill-volonta` tal-kontumaci;

---

[12] **Emanuela Gerada et vs Joseph Abela et,** deċiza mill-Qorti Appell Ċivili nhar is-7 ta' Marzu 1997, ċitata fis-sentenza fl-ismijiet **Maria R vs. Agostino R**, deċiza mill-Prim'Awla (1314/2000) nhar il-11 ta' Marzu 2003.
[13] **Gloria Beacom vs Perit Anthony Spiteri Staines**, deċiza mill-Prim'Awla nhar id-9 ta' Dicembru 1993.
[14] Deċiza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fid-29 ta' Mejju 1937 (Vol XXIX.i.1581) mill-Imhallef William Harding.

(6) L-izball m'hux impediment legittimu jekk ma jkunx zball invincibbli, ghaliex jekk ikun vincibbli, allura jigi ekwiparat ghall-kolpa;

(7) Dan l-impediment legittimu jista' jkun, kif intqal, "una necessita' impellente di chiamata ad altri doveri imprescindibili";

(8) L-impossiblita' li wiehed jidher ghas-subizzjoni jew almenu d-diffikulta` gravi, biex tista' tikkostitwixxi impediment legittimu ghandha tkun fizika, u eccezzjonalment biss tista' tkun morali."

Għaldaqstant, sabiex il-Qorti tkun f'pozizzjoni li tiġġustifika l-istat ta' kontumaċja li jkun fih il-konvenut, trid tkun sodisfatta li ma kien hemm ebda intenzjoni ta' nuqqas min-naħa tal-konvenut li jista' jammonta għal ħtija.

Fil-kaz odjern, nhar l-ewwel udjenza u ċjoe' il-21 ta' Novembru 2012, il-konvenut deher personalment assistit mill-Avukat tiegħu u informa lil Qorti li ser jipprezenta rikors sabiex jiġġustifika dan in-nuqqas da parti tiegħu. Għaldaqstant huwa ċar illi l-konvenut kien konsapevoli ta' din il-kwistjoni, tant li kien hu stess li ssoleva l-istess quddiem il-Qorti. Naturalment tali rikors isir bl-intiza li jekk il-Qorti taċċetta l-ġustifikazzjoni pprezentata minnu, tirrintegrah lura fil-proċeduri odjerni bil-fakolta' li jipprezenta l-eċċezzjonijiet tiegħu. Madanakollu, fil-kaz odjern, tali rikors qatt ma ġie ipprezentat mill-konvenut u bl-iktar mod zlejali, minn rajh u bla awtorizazzjoni ta' din il-Qorti, ipprezenta l-eċċezzjonijiet tiegħu nhar il-11 ta' Diċembru 2012.

Fid-dawl tal-premess u fin-nuqqas ta' oġġezzjoni da parti l-attriċi għar-risposta ġuramentata tal-konvenut, il-Qorti qiegħda f'ġieħ l-ordni pubbliku tissolleva *ex officio* l-istat ta' kontumaċja tal-konvenut u tippronunzja ruħha dwar l-istess. Dan id-dritt tal-Qorti ġie kkonfermat fis-sentenza fl-ismijiet **Peter Gatt vs Brandon Theuma – Krea (Malta) Limited**[15]: *"Fil-fehma tal-qorti ma kien hemm xejn x'izomm lit-Tribunal milli ex officio iqajjem il-punt li s-socjeta konvenuta ma wegbitx fit-terminu kontemplat mil-ligi. Terminu li hu perentorju. F'dan il-kuntest issir riferenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell fl-ismijiet **Giuseppi Caruana vs Charles Psaila** (21 ta' Marzu 1997)… Il fatt li l-ligi ma tipprovdix espressament li materja simili tista' tigi sollevata ex officio mit-Tribunal, mhi ta' ebda konsegwenza. Hu*

[15] Deċiza mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) nhar id-29 ta' Jannar 2016 (Appell Numru 13/14AE).

principju baziku li kull awtorita gudizzjarja ghandha awtorita li ex officio tissolleva materja ta' ordni pubbliku, kif wara kollox huma t-termini dwar il-kondotta ta' proceduri. It-twegiba ma kellha qatt tigi pprezentata la darba kien ghadda l-perjodu stipulat fil-ligi, jekk mhux wara li jintalab permess lit-Tribunal u tinghata raguni valida ghalfejn naqset."

Ikkonfermata d-duttrina tal-Qorti rigward kwistjonijiet ugwali għal dik odjerna, il-Qorti tirrileva li ma tistgħax taċċetta u tieħu konjizzjoni tal-eċċezzjonijiet li ġew prezentati tardivament fil-kawza odjerna u dan għaliex:

(i) il-konvenut lanqas biss ittenta jiġġustifika lilu nnifsu għaliex ma pprezentax l-eċċezzjonijiet tiegħu entro t-terminu ta' għoxrin (20) jum,
(ii) il-konvenut ipprezenta l-eċċezzjonijiet mingħajr id-debita awtorizazzjoni, jew *se mai* l-visto tal-kontroparti,[16] u
(iii) il-fatt li l-konvenut kien prezenti fl-ewwel udjenza quddiem il-Qorti, m'huwiex biżżejjed bħala turija li ma hemmx dispett jew kontumaċja lejn l-awtorita` ġudizzjarja.[17]

Il-Qorti tkompli billi tispjega illi kieku l-konvenut *"minflok qabad u pprezenta nota ta' eccezzjonijiet b'mod irritwali ghaliex kien totalment "fuori termine" u ma kienx awtorizzat jimxi diversament, intavola talba biex jiggustifika l-kontumacja tieghu jew ta' lanqas ottjena "visto" mill-kontroparti, allura f'dak il-kaz l-ewwel Qorti kienet tkun obbligata li ma tissorvolax tali operat, imma l-konvenut appellant minn dan kollu m'ghamel proprju xejn. Kwindi l-pretensjoni tieghu li "n-nota (ta' l-eccezzjonijiet) kellha tigi gudikata" ma hijiex gustifikata fic-cirkostanzi partikolari ta' dan il-kaz".*[18]

Huwa minnu illi il-konvenut ipprezenta kawza ta' separazzjoni kontra martu nhar l-24 ta' Settembru 2012 u li tali kawza bdiet timxi ma' dik odjerna, madanakollu dan bl-ebda mod minnu nnifsu ma jiġġustifika l-aġir

---

[16] Ara s-sentenza fl-ismijiet **Fenici Insurance Limited noe vs Paul Stoner et,** deċiza nhar it-22 ta' Novembru 2002 mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fejn ingħad illi: Jinsab ukoll ritenut illi l-appellant ma jistax jissottometti dwar l-aggravju tieghu fil-meritu qabel ma jiggustifika lkontumacja tieghu ghas-sodisfazzjoni tal-Qorti ("**P.L. Joseph Zammit noe –vs- Anthony Agius noe**", Appell Kummercjali, 6 ta' Gunju 1994; "**Joseph Vella pro et noe –vs- John Vella**", App Kummercjali, 21 ta' Mejju 1993).
[17] **Noel Calleja et. vs. Middlesea Valletta Life Assurance Co. Limited**, deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar it-28 ta' Jannar 2005 (Appell Ċivili: 126/2003/1).
[18] **Waste Control Services Limited vs Kunsill Lokali tal-Mosta**, deċiza mill-Qorti tal-Appell nhar id-19 ta' Ġunju 2001

tal-konvenut f'dawn il-proċeduri. Għaldaqstant, il-Qorti tikkonferma li l-konvenut jinsab kontumaċi fil-proċeduri odjerni. Il-Qorti tikkonferma ukoll, li minkejja l-kawza odjerna mxiet mal-kawza bin-numru 216/12AL, din tal-aħħar ma għandha bl-ebda mod tiġi preġudikata minħabba l-istat li jinsab fih il-konvenut f'din l-azzjoni.

Madanakollu, il-Qorti tkompli billi tispjega illi ġialadarba *"l-istat kontumaċjali ma jistax jigi spurgat ma għandux ifisser ukoll illi s-socjeta' konvenuta, bhal kull konvenut iehor hi prekluza milli taghmel is-sottomissjonijiet taghha biex, kif hekk irid l-Artikolu 158 (10) Kap 12 "tiddefendi ruhha kontra t-talba tas-socjeta' attrici". Dan l-istess principju japplika fil-kaz ta' trattazzjoni quddiem din l-Qorti, kif hekk kellha okkazjoni tissenjala l-Qorti ta' l-Appell fil-kaz fl-ismijiet "Joseph Aquilina noe – vs- Lino Debono", 7 ta' Ottubru 1997. Del resto, kif bosta drabi rimarkat, il-kontumacja wahidha ma kellhiex titqies bhala ammissjoni tat-talba ta' l-attur da parti tal-konvenut izda kontestazzjoni ta' l-istess."*[19] Għaldaqstant in vista tad-disposizzjonijiet tal-liġi u l-ġiurisprudenza kostanti fuq din il-materja, il-Qorti kienet fiċ-ċert illi l-konvenut jingħata l-fakolta' li jipprezenta n-nota ta' sottomissjonijiet.[20]

2. L-Azzjoni Odjerna:

Illi permezz tal-azzjoni odjerna l-attriċi qiegħda titlob lil din il-Qorti tiddikjara li G sive G B huwa ħati għat-tifrik taz-zwieġ tagħhom u dan għar-ragunijiet kontemplati fl-Artikolu 40 tal-Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta. Magħdud ma' dan l-attriċi titlob ukoll lil din il-Qorti sabiex tirregola l-effetti konsegwenzjali għas-separazzjoni personali. Il-Qorti tinnota illi l-attriċi f'din il-kawza ta' separazzjoni personali bejn il-partijiet qiegħda taġixxi f'ismimha proprju u f'isem uliedha minuri C D u E F, aħwa B. Jiġi nnotat ukoll illi għalkemm il-konvenut ma weġibx għar-rikors promotur entro t-terminu ta' għoxrin (20) jum, jidher illi din il-kawza ġiet intavolata nhar l-20 ta' Settembru 2012, u ċjoe' erbat ijiem qabel li l-konvenut G sive G B ipprezenta kawza għas-separazzjoni personali minn ma' martu A B nhar l-24 ta' Settembru 2012, liema azzjoni għandha n-numru 216/12 AL.

---

[19] **Fenici Insurance Limited noe vs Paul Stoner et,** deċiza nhar it-22 ta' Novembru 2002 mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri).
[20] Ara *fol.* 523, 525-538 tal-proċess numru 214/12AL.

Għaldaqstant il-Qorti kienet tal-fehma illi ikun idoneju li z-zewġ azzjonijiet jimxu flimkien u l-provi imresqa ikunu jikkostitwixxu stat ta' prova fiz-zewġ kawzi.

Issir referenza għar-rikors promotur u n-nota ġuramentata li permezz tagħha l-attriċi telenka x'inhuma l-pretensjonijiet tagħha fil-kawża odjerna:[21]

1. Tiddikjara lill-intimat ħati għat-tifrik taz-zwieġ ai termini tal-Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili;
2. Tapplika kontra l-konvenut d-dekadenzi stipulati fl-Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili;
3. Tiddeċiedi dwar il-kura, l-kustodja, aċċess u l-manteniment għall-ulied minuri C D u E F, aħwa B;
4. Tiddikjara xolta l-komunjoni tal-akkwisti, filwaqt li tillikwida u taqsam l-istess komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet;

Hekk kif joħroġ min-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenut, huwa jaqbel mat-talba għas-separazzjoni personali izda jiċħad dak attribwit lilu u jsostni li l-ħtija tirrisjedi unikament fuq l-attriċi stante li din kellha relazzjoni extra-maritali.

3. Is-Separazzjoni Personali u r-Responsabbilita' għat-Tkissir taz-Zwieġ:

3.1. *Il-Verzjoni tal-Attriċi u l-Allegati Tortijiet tal-Konvenut*

Min-naħa tagħha, A B permezz tar-rikors ġuramentat u l-affidavit tagħha, tattribwixxi t-tort għat-tkissir taz-zwieġ lil żewġha. Hija tal-fehma illi tali zwieġ tkisser stante raġunijiet elenkati f'Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili.

Fl-affidavit tagħha A B tispjega illi G kien ibati minn *depression*, li skontha din kienet qabditu meta l-ġenituri tiegħu kienu qalulu li n-nannu kien jinsab f'saħħa tajba u kien ħiereġ mill-isptar, meta fil-verita' in-nannu kien diġa' mejjet. A B tispjega li għal tali fini, missierha H I kien ġab lil G konsulenta

[21] *Ibid.* fol. 1-3 u 12-26.

d-dar stess sabiex jgħinuh. Skont A, hija kienet konvinta li G kien fieq mid-*depression* li kienet ħakmitu. L-istess ġie kkonfermat minn H I, missier A B, fl-affidavit tiegħu,[22] fejn kompla jtenni li lil G kien jistmah daqslikieku kien ibnu tant li kien anke impjegah miegħu fl-istamperija li kellu dak iz-zmien.

A B kompliet tispjega fl-affidavit tagħha illi fil-bidu taz-zwieġ tagħha ma' G, il-ħajja mizzewġa tagħhom kienet tajba. Tattribwixxi t-tort tal-intoppi zgħar li kien ikollhom fil-bidu taz-zwieġ lil ġenituri ta' G għaliex dawn skontha kienu jindaħlu ħafna. Hija kompliet billi issottolinejat illi maz-zmien il-karattru ta' G beda ħiereġ, tant li tgħid li *"iktar ma beda jghaddi zmien G kien sari kun aggressiv, arroganti, pussessiv u ma kienx ihallini nghix"* u tkompli billi tagħti numru ta' ezempji sabiex tissostanzja dak li rrilevat fl-affidavit. Tispjega ukoll li s-sitwazzjoni ggravat ferm ftit qabel ma twieled l-izgħar minuri. Fil-fatt hija tirrakonta li kull darba li hija kienet tittenta turih li qiegħed jizbalja, huwa ma kienx jirrikonoxxi l-izbalji tiegħu anzi kien jheddida li kien ser jiftaha f'*wheelchair* jew joqtolha.

Ġie spjegat ukoll li tali attitudni da parti zewġha ma kienetx biss fil-konfront tagħha izda anke fil-konfront ta' uliedhom. Għal darb' oħra, A B telenka numru ta' ezempji fejn tallega li zewġha kien aggressiv, arroganti u pussessiv magħhom ukoll. Hija tispjega li zewġha jinsab fi grad li ma huwiex kapaċi jieħu ħsieb lil uliedhom u dan in vista tal-fatt li huwa aggressiv u vjolenti.

3.2. Il-Verzjoni tal-Konvenut u l-Allegati Tortijiet

Permezz tan-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu l-konvenut jirrileva illi l-partijiet ilhom snin jgħixu b'mod separat u li z-zwieġ tagħhom tkissier b'mod irrimedjabbli minħabba r-relazzjoni extra-maritali tal-attriċi, tant li din sfat telqet mid-dar matrimonjali. Magħdud ma' dan u fir-rigward tal-fatt li l-attriċi tatribwixxi lilu t-tort għat-tifrik taz-zwieġ abbazi tar-raġunijiet elenkati f'Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili, l-konvenut jirrileva illi l-ebda waħda minn dawn ir-raġunijiet ma ġew ippruvati minnha.

[22] *Ibid.* fol. 412-414.

Fid-dawl tal-premess, il-Qorti tosserva li ma hemmx qbil bejn il-partijiet dwar ir-responsabbilita' għat-tifrik taz-zwieġ stante li z-zewġ partijiet qegħdin jatribwixxu r-responsabbilita' in kwistjoni lil parti l-oħra.

3.3. <u>Prinċipji Legali u Applikazzjoni Tagħhom għall-Kaz Odjern</u>

Il-Qorti sejra tgħaddi sabiex tistabilixxi dawk il-prinċipji legali li huma relevanti sabiex sussegwentament jiġu applikati għal kaz odjern.

3.3.1. <u>Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili: Eċċessi, Moħqrija, Theddid u Offizi Gravi</u>

Fl-ewwel lok il-Qorti tagħmel referenza għal Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili, Kapitolu 16 tal-Liġijiet ta' Malta, li jistipula:

"Kull waħda mill-persuni miżżewġin flimkien tista' titlob il-firda minħabba eċċessi, moħqrija, theddid jew offiżi gravi tal-parti l-oħra kontra l-attur, jew kontra xi wieħed jew ieħor mit-tfal tiegħu, jew minħabba li l-ħajja flimkien ma tkunx għadha possibbli għax iż-żwieġ ikun tkisser irremedjabilment".

Il-Qorti tibda sabiex tagħmel referenza għal kaz fl-ismijiet **Elisa Thompson vs. Edward Thompson**,[23] fejn ġie stabbilit illi sabiex tiġi promossa b'suċċess l-azzjoni tas-separazzjoni personali, ma hemmx il-ħtieġa illi jiġu ppruvati l-eċċessi, sevizzi, minaċċji u l-inġurji gravi b'mod kumulattiv, iżda jkun suffiċjenti illi tiġi pprovata raġuni waħda sabiex jiġi stabbilit illi l-ħajja matrimonjali tkun ġiet reża impossibbli da parti ta' xi waħda mill-partijiet jew min minnhom.

Illi tezisti ġiurisprudenza kostanti li tispjega l-motivi elenkati f'Artikolu 40 hawn fuq ċitat. F'dan l-istadju ssir referenza għas-sentenzi fl-ismijiet: **Maria Mifsud vs Vincenzo Mifsud**[24] u **Antoinette Cauchi vs Alexander Cauchi**,[25] fejn ġie ritenut illi fir-rigward ta' moħqrija, *"Ċerti fatti, kliem u*

---

[23] Deċiża mill-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-12 ta' Mejju 1925 u kkwotata fis-Sentenza deċiża minn dina l-Onorabbli Qorti diversament preseduta mill-Onorevoli Mħallef H C. I nhar it-2 ta' Ottubru 2003 [Ċit. Numru 1677/1995/RCP].

[24] Deċiza mill-Onorabbli Prim' Awla tal-Qorti Ċivili nhar it-30 ta' Ġunju 1961, Vol. XLV C.ii.708.

[25] Deċiża mill-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili preseduta mill-Onorevoli Mħallef H C. I fit-2 ta' Ottubru 2003 [Ċit. Numru 1677/1995/RCP].

modi ta' azzjoni jew atteġġjamenti illi jistgħu irendu l-ħajja komuni insapportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bħala sevizzi" u fir-rigward ta' inġurji u offizi gravi li dawn *"ma ġewx speċifikament dezinjati mid-duttrina imma l-karattru ġenerali tagħhom ġie dejjem imħolli fis-sagaċja u l-kuxjenza ta' l-Imħallef sabiex jivvalutahom",* filwaqt li ġew definiti bħala li *"jinkludu kliem jew aġir illi joffendu l-pudur ta' dak illi jkun minkejja illi dawn jirreferu għal affarijiet veru jew foloz"*, rispettivament. Is-sentenza fl-ismijiet **Maria Mifsud vs. Vincenzo Mifsud**, appena ċitata tagħti tifsira lil eċċessi, li jfissru *"att mwettqa fuq il-parti l-oħra, liema atti jridu jkunu ta' serjeta' kbira stante illi niente di meno jridu jkunu ta' perikolu għall-ħajja tal-parti l-oħra"*.

Min-naħa l-oħra u b'mod speċifiku fir-rigward ta' theddid u vjolenza, il-Qorti ma tixba' qatt tirrepeti illi *"Il-liġi tikkontenta ruħha bil-persistenza f'ċerta mġieba ħazina u mhux b'xi atti izolati waqt xi tilwima".*[26] Fin-natura tagħha, il-vjolenza domestika tikkostiwixxi inġurja gravi ħafna u ma tista' bl-ebda mod tiġi ġustifikata. Hekk kif ippronunzjat ruħha l-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża fl-ismijiet **Joanne Tabone pro. et noe. vs. Jesmond Tabone**,[27] *"il-vjolenza hi fost l-aktar elementi, jekk mhux ukoll l-aktar waħda, li inevitabilment twassal għal firda personali, anke għaliex, kif ingħad, "huwa ferm diffiċli li tiġi superata minn min ikun ħalla lilu nnifsu jintrikeb minnha"*[28]; *Skond l-istess Qorti* "*Is-swat, …, hi l-agħar forma ta' att ta' krudelta' li joffendi lill-persuna u spiss drabi jwassal għat-tifrik taz-zwieġ".*[29]

3.3.2. Applikazzjoni tal-Prinċipji Legali għal Kaz Odjern

Il-Qorti wara li rat il-provi esebiti da parti l-attriċi, il-konsiderazzjonijiet tal-Perit Legali rigward l-istess u n-noti ta' sottomissjonijiet, hija konvinta sal-grad rikjest mil-liġi li ż-żwieġ bejn il-partijiet tkisser irrimedjabbilment u konsegwentement hemm lok għall-pronunzja tas-separazzjoni personali bejn il-partijiet. Il-Qorti ħadet ukoll konjizzjoni tal-fatt illi l-partijiet ilhom jgħixu separatament għal numru ta' snin u li ma jidhirx li hemm lok għal rikonċiljazzjoni bejniethom.

---

[26] **Antonia Mifsud vs. Giuseppe Mifsud**, deċiza mill-Qorti tal-Appell Ċivili nhar il-21 ta' Frar 1969.
[27] Deċiża fit-3 ta' Ottubru 2003.
[28] **Genoveffa Magri vs. Joseph Magri**, deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-6 ta' Ottubru 2000.
[29] **Charmaine Zahra pro. et noe. vs. Alfred Zahra**, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Ġunju 2003.

Il-partijiet jipproduċu zewġ verzjonijiet differenti għaliex iz-zwieġ tagħhom tkisser b'mod irrimedjabbli. L-attriċi tikkontendi z-zwieġ tkisser stante l-karattru diffiċli ta' zewġha, li ġie deskritt bħala aggressiv, arroganti, pussessiv u vjolenti. Hija ssostni li l-inċident tat-telefon ċellulari, fejn zewġha allegatament refa' jdejh fuqha, kienet ukoll raġuni oħra għaliex hija telqet mid-dar matrimonjali. Min-naħa l-oħra, l-konvenut jikkontendi li illi z-zwieġ tiegħu falla b'mod partikolari minħabba l-adulterju da parti ta' martu. Il-Qorti tinnota li l-atriċi fl-ebda waqt ma ssemmi adulterju da parti tagħha, tant li tinnegah b'mod assolut fin-nota ta' sottomissjonijiet u tirribatti illi ma hemm l-ebda prova kontra tagħha li tistabilixxi dan.

Il-Qorti hija moralment konvinta illi ma huwiex minnu li l-konvenut kellu x'jaħti għat-tifrik taz-zwieġ bejn il-partijiet. In primis il-Qorti tibda sabiex tirrileva li għalkemm l-attriċi ssemmi diversi episodji fejn zewġha allegatament kien vjolenti, arroganti u pussessiv, dan fl-ebda waqt ma ġie ppruvat permezz ta' provi sal-grad rikjest mil-liġi. Il-konvenuta tonqos milli tiprovdi dawk il-provi li jikkonfermaw li l-attur huwa verament u konistentament raġel aggressiv, possessiv, arroganti u vjolenti u li b'hekk jista' jiġi addebitat it-tort għat-tifrik taz-zwieġ abbazi ta' waħda jew iktar mill-ħtijiet elenkati f'Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili.

Illi jidher illi l-pretensjonijiet tal-attriċi huma bbazati fuq l-allegazzjonijiet hawn fuq imsemmija, fejn fil-fehma tagħha l-karatteristiċi ta' vjolenza, pussess, agressjoni u arroganza da parti zewġha jispikkaw u huma sostanzjati permezz taċ-ċertifikat maħruġ mid-Dipartiment tal-Kura Primarja u ritratti esebiti minnha.[30] Il-Qorti tirrileva illi hija ħadet konjizzjoni tal-episodju msemmi mill-attriċi, hekk deskritt bħala l-inċident tal-*mobile phone*, fejn fl-affidavit tagħha l-attriċi tispjega illi *"Sahansitra fl-ahhar argument li kellna sa refa idejh fuqi u kelli marki fiziki bhalma hemm fl-evidenza f'DOC A. Jien ridt il-mobile lura ghax kont ghajjejt bl-attitudni tiegħu u ridt nibda nghix hajti".* L-attriċi tispjega li dakinhar tal-argument bejn il-partijiet ġie ukoll fuq il-post il-Pulizija PC 1278, fejn din urietu t-tbenġil. Madanakollu l-attriċi ma għamlet l-ebda rapport kontra zewġha għaliex skontha *"kull ma ridt li ningabar mat-tfal, l-izjed habba t-tifla peress li kienet rat kollox u kienet imbezza, 'il boghod minn G u nikkoncentra fuq hajja gdida".*

[30] Ara fol. 361-364 tal-proċess numru 214/12AL.

Il-Qorti pjenament taqbel mal-osservazzjoni tal-Perit Legali fejn tirrileva li ssibha ferm diffiċli li temmen lil A B li ma qalet xejn lil Pulizija meta dawn marru fuq il-post sabiex jgħinuha tieħu lura fil-pussess tagħha t-telefon ċellulari. Il-Qorti tinnota li minkejja l-Pulizija PC 1278 seta' faċilment jittella' jixhed sabiex jikkonferma l-verzjoni tal-attriċi, din tal-aħħar għazlet li ma tipproduċix tali xhud. Għaldaqstant, fin-nuqqas ta' provi sal-grad rikjest mil-liġi, dan l-episodju in kwistjoni jista' biss jiġi kkunsidrat bħala att singolari u izolat.

Magħdud mal-premess, il-Qorti tinnota ċertu frazijiet li l-attriċi tuza fl-affidavit tagħha, u ċjoe' *"vera kont bghadt xi messagi imma mhux ghal skopijiet li qed jghid G", "vera li kelli mobile li m'ghidtlux bih. Kien sar pussessiv"* u *"hu kien dahhal hsieb f'mohhu u jemmen li hi verita"*. Dawn it-tip ta' frazijiet jagħtu ħjiel li bejn il-kopja kien hemm kwistjoni ta' fedelta'. Il-Qorti ma tħossx illi dawn it-tip ta' frazijiet juru li bejn il-partijiet kienet qiegħda tirrenja l-onesta' u dan b'mod partikolari meta persuna tammetti illi kienet qiegħda taħbi telefon ċellulari mill-konjuġi tagħha. Anke' jekk il-Qorti kellha ġġebbed l-immaġinazzjoni tagħha, ma tistgħax issib raġuni valida għaliex persuna tagħżel li zzom mistur telefon ċellulari mill-konjuġi tagħha, għajr għaliex din tkun trid taħbi ċertu informazzjoni minnu jew minnha.

Jidher illi dakinhar tal-inċident tat-telefon ċellulari, il-konvenuta għazlet li ttemm ħesrem iz-zwieġ tagħha billi telqet mid-dar matrimonjali tant li qatt ma rritornat lura. Għaldaqstant il-Qorti hija tal-fehma illi tali episodju huwa kruċjali ħafna għaliex kisser għal kollox ir-relazzjoni u z-zwieġ tal-partijiet. Madanakollu l-Qorti ma għandhiex provi konvinċineti li jistabilixxu li l-konvenut huwa persuna konsistentament u ripetutament vjolenti, aggressiva, possessiva u arroganti. Il-ħtijiet ta' eċċessi, moħqrija, theddid u offizi gravi, kif stipulati f'Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili, ma ġewx minimament ppruvati. Pero' huwa stat ta' fatt illi z-zwieġ ta' bejn il-partijiet tkisser b'mod irrimedjabbli u dan kif tinnota ukoll il-Perit Legali fir-rapport taghha fejn tirrileva illi: *"L-esponenti hija moralment konvinta li l-partijiet qiegħdin fi stadju fejn naturalment l-ebda konvivenza bħala konjuġi ma tista' tiġi prospettata. Dan qiegħed jingħad anke abbażi tal-fatt li l-partijiet issa ilhom snin jgħixu b'mod separat minn xulxin u jidher ċar li s-separazzjoni personali hija l-unika triq possibbli għalihom u għalhekk ċertament jirriżulta li hemm bażi għas-separazzjoni personali tal-partijiet*

*għall-anqas ai termini tal-Artikolu 40 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta abbażi tal-fatt li ċertament "**il-ħajja flimkien ma tkunx għadha possibbli għax iż-żwieġ ikun tkisser irremedjabilment**"".*

Għaldaqstant il-Qorti tirrileva li ma hemm l-ebda raġuni għaliex m'għandhiex tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet u dan stante li l-ħajja ta' bejn il-partijiet ma għandhiex iktar possibbli għaliex iz-zwieġ tkisser b'mod irrimedjabbli. Madanakollu l-ħtija ma tistgħax tiġi imputabbli lil konvenut stante nuqqas ta' provi f'dan ir-rigward.

4. Dwar l-Applikazzjoni tal-Artikoli 48 tal-Kodiċi Ċivili fil-Konfront tal-Konvenut

L-attriċi titlob lill-Qorti sabiex tapplika fil-konfront ta' zewġha d-dekadenzi stipulati fl-Artikoli 48 tal-Kodiċi Ċivili f'kaz li jiġi kkonfermat li r-responsabbilita' għat-tifrik taz-zwieġ hija imputabbli lilu. Il-Qorti tirrileva illi meta l-allegata ħtija għat-tifrik taz-zwieġ tiġi bbazata fuq Artikolu 40 tal-Koiċi Ċivili, hi għandha d-diskrezzjoni, ai termini tal-Artikoli 51 u 52 tal-Kodiċi Ċivili, jekk tapplikax id-dekadenzi stipulati fl-Artikoli 48 et seq tal-Kodiċi Ċivili. Dana b'differenza għall-każ meta l-firda personali tkun motivata mill-abbandun u l-adulterju, stante li dawn iġibu magħhom, skont il-liġi, konsegwenzi ibsin, liema konsegwenzi huma mandatorji u jridu jiġu applikati mill-Qorti fil-konfront tal-konvenut/a, ai termini tal-istess Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili.

Madanakollu, ġialadarba ma hemmx provi li jistabbilixxu b'mod inekwivoku illi z-zwieġ ta' bejn il-partijiet tkisser b'mod irrimedjabbli minħabba t-tort tal-konvenut, il-Qorti ma hijiex moralment kovinta li l-kovenut għandu jkun misjub ħati għall-imsemmi tifrik taz-zwieġ u *di piu'* jiġu applikati fil-konfront tiegħu d-dekadenzi stipulati f'Artikolu 48 tal-Kodiċi Ċivili.

5. Kura, Kustodja, Aċċess u Manteniment tal-Minuri

Miż-żwieġ bejn il-partijiet twieldu zewġt itfal, u ċjoe' C D B imwielda nhar it-28 ta' Lulju 2002 u E F imwieled nhar id-9 ta' Jannar 2008. Dan ifisser

illi fil-prezent C D B għandha sbatax-il sena (ħa tagħlaq tmintax-il sena f'Lulju li ġej), filwaqt li E F B għandu tnax-il sena.

Is-sitwazzjoni *pendente lite* fir-rigward tal-kura, kustodja, aċċess u manteniment tal-minuri, ġew regolati permezz tad-digriet datat 6 ta' Frar 2012[31] u dak datat 20 ta' April 2012[32], liema digrieti ingħataw wara l-intavolar tar-rikorsi ta' nhar il-15 ta' Diċembru 2011 u t-22 ta' Marzu 2012, rispettivament. Permezz ta' dawn iz-zewġ digrieti l-Qorti ppronunzjat ruħha *pendente lite* fejn ordnat illi *"l-intimat ihallas lir-rikorrenti bhala manteniment ghaz-zewg uliedu s-somma ta' €350 fix-xahar oltre l-ispejjez medici u edukattivi, dan l-ammont ghandu jinqata' direttament mill-paga u jintbaghat lir-rikorrenti fl-indirizz residenzjali taghha jew depozitu bankarju indikat minnha"* u *"l-modalita' ta' l-access proposta mill-intimat fl-ittra tieghu tat-13 ta' Marzu 2012 hija accettabbli fl-interess tat-tfal, il-Qorti taddotta l-modalita' proposta mill-intimat fl-imsemmija ittra taht il-parti ta' 1(a) sa (e), salv l-access ta' nhar ta' Erbgha matul iz-zmien ta' l-iskola ghandu jestendi sat-8:00pm u mhux sad-9:00pm"*. Il-Qorti tosserva li minkejja fir-rikors tat-22 ta' Marzu 2012[33] A B talbet lil Qorti sabiex *pendente lite* tafdalha f'idha l-kura u kustodja tal-minuri, id-digiret tat-20 ta' April 2012 ma jsemmi xejn rigward dan u b'hekk il-kura u kustodja tal-minuri, *pendente lite*, għaddiet b'mod awtomatiku f'idejn l-omm stante li ma kien hemm l-ebda oġġezzjoni da parti l-missier hekk kif jixhed id-dokument anness mar-risposta tiegħu għall-imsemmi rikors.[34]

5.1. Il-Kura u l-Kustodja tal-Minuri

A B tiddikjara li l-kura u kustodja ta' uliedha għandha tibqa' f'idejha. Hija tal-fehma illi t-tfal huma *settled* u tħoss li jkun fl-interess tal-minuri li dawn jibqgħu jgħixu magħha ġialadarba skontha zewġha huwa aggressiv, vjolenti u mhux kapaċi jieħu ħsieb lil uliedu. Fit-tieni affidavit tagħha, A B ssemmi diversi istanzi fejn tallega li zewġha kien ta' influwenza negattiva fuq il-minuri, fost oħrajn: (i) jipperswadi lit-tifla li ommha ma tħobbiex, (ii) jobzoq lil A quddiem il-minuri, (iii) jgħid lit-tfal sabiex jieklu u jixorbu u

[31] *Ibid.* fol. 18.
[32] Ara fol. 68 tal-proċess bin-numru 216/12AL.
[33] *Ibid.* fol. 63.
[34] *Ibid.* fol. 67.

jobzqu l-istess fil-kċina, (iv) jagħaq lil minuri fil-gallarija jew ma jagħtihomx jieklu jekk ma jobdux.[35]

Min-naħa l-oħra, il-konvenut fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu jirrileva illi *"m'ghandu l-ebda oggezzjoni li l-intimata tinghata l-kura u kustodja tal-minuri kif kien qed jigri waqt l-iter tal-kawza, b'dan illi jkollu access miftiehem u li d-decizjonijiet relatati mas-sahha, edukazzjoni u safar tal-minuri ghandhom jittiehdu miz-zewg partijiet b'mod konguntiv"*.

Minn dejjem kien ritenut fil-ġurisprudenza tagħna li, f'kawżi bħal din, il-Qorti għandha tikkunsidra l-aqwa interess tal-minuri. Fil-kawża **Jennifer Portelli pro.et noe. vs. John Portelli[36]** intqal: *"Jingħad illi l-kura tat-tfal komuni tal-mizzewġin, sew fil-liġi antika u sew fil-liġi viġenti, kif ukoll fil-ġjurisprudenza estera u f'dik lokali hija regolata mill-prinċipju tal-aqwa utilita' u l-akbar vantaġġ għall-interess tal-istess tfal li ċ-ċirkustanzi tal-kaz u l-koeffiċjenti tal-fatti partikulari tal-mument ikunu jissuġġerixxu. Illi in konsegwenza, ir-regola sovrana fuq enunċjata għandha tipprevali dwar il-kustodja u l-edukazzjoni tat-tfal komuni tal-mizzewġin, sew meta l-konjuġi jisseparaw ruħhom ġuddizzjarjament, sew meta jiġu biex jisseparaw konsenswalment".*

Fil-kawża fl-ismijiet **Susan Ellen Lawless vs. Il Reverendo George Lawless[37]**, *il-Qorti kienet qalet illi "la cura ed educazione dei figli, nel caso che la moglie non continua ad abitare col marito, deve essere commessa ed affidata a colui, fra i conjugi, che si riconoscera' piu atto ed idoneo a curarli ed educarli, avuto riguardo alla loro eta', ed a tutte le circostanze del caso – sotto quie provvedimenti, che si reputino spedienti pel vantaggio di tali figli".*

Ingħad ukoll fil-kawża fl-ismijiet **John Cutajar vs. Amelia Cutajar et[38]** u **Maria Dolores sive Doris Scicluna vs. Anthony Scicluna[39]** illi *"apparti l-ħsieb ta' ordni morali u dak ta' ordni legali, li għandhom setgħa fil-materja ta' kura u kustodja tat-tfal in ġenerali, il-prinċipju dominant in 'subjecta materia', li jiddetermina normalment u ġeneralment il-kwistjonijiet bħal din insorta f'dina l-kawza, huwa dak tal-aktar utilita' u dak tal-aqwa vantaġġ u*

[35] Ara Affidavit ta' A B fil-proċess numru 214/12 a fol 349.
[36] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-25 ta' Ġunju 2003, Ċitazz Numru: 2668/1996/2RCP.
[37] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-8 ta' Diċembru 1858.
[38] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-28 ta' Jannar 1956.
[39] Deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-27 ta' Novembru, 2003 (Ċitazzjoni Numru. 1715/2001/1RCP).

nteress tal-istess minuri fl-isfond taċ-ċirkostanzi personali u 'de facto' li jkunu jirrizultaw mill-provi tal-kaz li jrid jiġi rizolut…".

Tenut kont tal-prinċipji bazilari hekk kif enunċjati mill-ġiurisprudenza appena ċitata, u ċjoe' l-prinipju tal-aktar utilita' u dak tal-aqwa vantaġġ għal minuri, il-Qorti għandha l-fakolta' li abbazi tal-Artikolu 56 tal-Kodiċi Ċivili, saħansitra tafda l-kura u kustodja tal-minuri lil ġenitur wieħed biss u dan sabiex l-interess suprem tal-minuri jkun dejjem issalvagwardjat. Il-Qorti tissottolineja illi l-interess tal-minuri huwa iprem mid-drittijiet tal-ġenituri. Fis-sentenza fl-ismijiet **Frances Farrugia vs. Duncan Caruana**[40] u **Marlon Grech vs. Charlene Banks**[41] ġie ritenut illi l-Qorti *"filwaqt li dejjem tagħti piz għad-drittijiet tal-ġenituri, l-interess suprem li zzomm quddiemha huwa dejjem dak tal-minuri, kif anke mgħallma mill-ġiurisprudenza kostanti tagħna"*.

Wara konsiderazzjoni tal-prinċipji legali u kif ukoll tal-provi, il-Qorti tinnota illi mill-31 ta' Ottubru 2011 sa llum-il ġurnata, il-minuri dejjem kienu taħt il-kura u kustodja tal-omm, fejn għexu u trabbew magħha filwaqt li l-missier kellu aċċess adegwat sabiex iqatta' ammont ta' ħin ma' uliedu. Dan it-tip ta' arranġament jidher li seħħ għaliex kien hemm xi forma ta' qbil bejn il-partijiet, liema qbil allegatament sar fil-prezenza tal-avukati tal-partijiet f'laqgħa li saret fil-15 ta' Novembru 2011.[42] Fil-fatt, il-Qorti stess kienet qablet permezz tad-digriet tagħha tal-20 ta' April 2012 illi fl-aħjar interess tal-minuri l-proposta tal-aċċess kienet waħda aċċettabli. Għaldaqstant, sa mill-2011, il-minuri daħlu f'rutina ta' ħajja, li mill-atti proċesswali ma jidhirx li tali rutina ma kienetx qiegħda taħdem jew li kienet qiegħda toħloq xi preġudizzju lil partijiet b'mod partikolari lil minuri.

Għaldaqstant, fid-dawl tan-nuqqas ta' oġġezzjoni da parti l-missier li jafda l-kura u kustodja lil omm kemm lura fl-2012 u kif ukoll fil-proċeduri odjerni u kif ukoll fin-nuqqas ta' provi li juru li l-ħajja li għexu u għadhom qegħdin jgħixu l-minuri taħt dik l-ordni mogħtija mill-Qorti fl-20 ta' April 2012 hija waħda li kienet u/jew qiegħda tippreġudikalhom id-drittijiet tagħhom, ikun fl-aħjar interess tal-minuri li l-kura u kustodja tibqa' fdata lil A B u li jibqgħu jgħixu magħha. B'dana illi l-missier jibqalgħu d-dritt ta' aċċess adegwat,

---

40 Deċiża fil-31 ta' Mejju 2017 (Rikors Ġuramentat 268/11AL).
41 Deċiża fil-15 ta' Ġunju 2017 (Rikors Ġuramentat 218/13AL).
42 Ara Risposta ta' G sive G B għar-Rikors ipprezentat minn A B nhar it-22 ta' Marzu 2012, a fol 64 fil-proċess bin-numru 216/12AL.

hekk kif ser jiġi spjegat segwentament, u li fir-rigward ta' dawk id-deċizjonijiet relatati mas-saħħa, edukazzjoni u safar tal-minuri, dawn għandhom jittiehdu miz-zewġ partijiet b'mod konġuntiv.

5.2. <u>Aċċess għal Minuri</u>

Id-digriet tal-20 ta' April 2012 jistipula li l-aċċess *pendente lite* tal-missier għal uliedu kellu jkun kif isegwi:

a. L-Erbgħa: Mill-5:00pm sat-8pm matul iz-zmien tal-iskola,

Mill-5:00pm sad-9pm meta ma jkunx zmien l-iskola;

b. Ġimgħa waħda: Is-Sibt u l-Ħadd: Minn wara li r-raġel jispiċċa x-xogħol, is-Sibt sat-Tnejn filgħodu qabel l-iskola tat-tfal;

Il-Ġimgħa ta' Wara: Mill-Ġimgħa minn wara li r-raġel jispiċċa x-xogħol sal-Ħadd filgħodu,

U jibqgħu jalternaw kull ġimgħa;

c. Fil-festi tal-Milied, sena waħda t-tfal jgħaddu l-Milied ma' wieħed mill-ġenituri u l-Ewwel tas-Sena mal-ġenitur l-ieħor, u s-sena ta' wara bil-maqlub u jibqgħu jalternaw kull sena;

d. Fil-festi tal-Għid, skont kif jiftiehmu l-ġenituri;

e. Fis-sajf kull ġenitur ikollu d-drittli jzomm it-tfal miegħu/magħha b'mod uninterrott sa għaxart ijiem (mingħajr aċċess għal ġenitur l-ieħor) u jkun jista' ukoll isiefer lill-ulied miegħu/magħha. F'dawn il-kazijiet irid ikun hemm pre-avviz ta' xahrejn biex jagħti ċans lil ġenituri jorganizzaw is-sajf minn qabel.

Illi tali aċċess huwa wieħed li joffri lil missier ħin bizzejjed sabiex ikun jista' jqatta' ħinu mal-minuri, u dan dejjem skont id-drittijiet tiegħu. Il-Qorti tinsab konvinta li din ir-rutina ġiet inkorporata sew f'ħajjet il-minuri u dan fid-dawl tal-fatt li tali aċċess ilu jiġi ezerċitat għal dawn l-aħħar tmien snin.

Il-Qorti tosserva illi fir-rapport tal-Perit Legali jsir suġġeriment illi G sive G B għandu jkollu in addizzjoni aċċess ta' *weekend* sħiħ ta' darba fix-xahar bejn il-ġurnata tal-Ġimgħa u l-ġurnata tal-Ħadd u dan sabiex il-missier ikun

jista’ jippjana xi ħaġa fit-tul ma’ uliedu, filwaqt li l-omm jkollha l-ħin tirriġenera lilha nnifisha. Ċertament li l-Qorti taqbel illi jkun fl-interess suprem tal-minuri li dawn iqattgħu kemm jista’ jkun ħin mal-ġenituri tagħhom, madanakollu ma tistgħax ma tissottolinejax illi: (i) l-omm ipprezentat tlett rikorsi fil-mori tal-proċeduri sabiex l-missier ikollu lejl wieħed biss fil-ġimgħa ta’ *sleepover* sabiex ikollha iktar ħin ma’uliedha, u (ii) il-missier lanqas biss jagħmel referenza għas-suġġeriment tal-Perit Legali tiegħu fin-nota ta’ sottomissjonijiet u fit-trattazzjoni finali fejn juri x-xewqa tiegħu li dan għandu jittiehed in konsiderazzjoni mill-Qorti.

Għaldaqstant il-Qorti hija tal-fehma illi tenut kont taċ-ċirkostanzi, in-nuqqas ta’ interess tal-missier f’tali suġġeriment, u l-qbil bejn il-partijiet fin-nota ta’ sottomissjonijiet tagħhom illi l-aċċess kif inhu fil-prezent għandu jibqa’ *in vigore*, ikun għaqli u idoneju illi l-aċċess jibqa’ kif ordnat mill-Qorti permezz tad-digriet tagħha nhar il-20 ta’ April 201 u ċjoe’ hekk kif riprodott hawn fuq.

5.3. *<u>Manteniment lil Ulied il-Partijiet</u>*

Il-prinċipju legali tal-manteniment tal-ulied huwa msejjes fuq l-Artikolu 7(1) tal-Kodiċi Ċivili li jistipula: "***Il-ġenituri għandhom l-obbligu li jieħdu ħsieb, imantnu, jgħallmu u jedukaw lil uliedhom bil-mod stabbilit fl-artikolu 3B ta' dan il-Kodiċi."*** L-Artikolu 3B sub-inċiz 1 tal-istess Kodiċi jistipula illi: "***Iż-żwieġ jimponi fuq il-miżżewġin l-obbligu li jieħdu ħsieb, imantnu, jgħallmu u jedukaw lil ulied li jiġu miż-żwieġ skond il-ħila, xeħtiet naturali u aspirazzjonijiet ta' l-ulied***.”

Għalhekk abbażi tal-premess, jirriżulta mid-dispożizzjonijiet tal-liġi li l-ġenituri għandhom l-istess obbligi verso l-ulied tagħhom, u għalhekk it-tnejn li huma għandhom jikkontribwixxu għat-trobbija tal-istess. Il-Qorti tfakkar illi l-manteniment ma huwiex marbut ma’ xi impjieg jew introjtu partikolari izda huwa obbligu assolut. Għaldaqstant, kull ġenitur għandu jipprovdi sabiex jassigura li uliedu għandhom manteniment adegwat li ai termini tal-Artikolu 19 subinċiz 1 u 2 tal-Kodiċi Ċivili għandu jkopri l-ikel, ilbies, saħħa, abitazzjoni u spejjez relatati mal-istess saħħa u edukazzjoni. Ċertament li l-obbligi mnissla miż-żwieġ, isofru mutament fil-kors ta' separazzjoni bejn il-partijiet, anke fil-każijiet ta' *pendente lite*. B’hekk l-obbligu taż-żewġ ġenituri lejn l-ulied jibqa' l-istess fi kwalsiasi sitwazzjoni

tal-ħajja, liema obbligu jkun dettat skont il-mezzi tiegħu, ikkalkulati skond id-dispożizzjonijiet ta' l-Artikolu 20 tal-istess Kodiċi Ċivili, u l-bżonnijiet tal-istess minuri.

Meta l-Qorti tiġi sabiex tistabbilixxi manteniment, ma hemmx xi formula stabbilita fil-liġi li biha l-Qorti tagħmel il-kalkoli biex imbagħad joħroġ ir-riżultat. Madanakollu Artikolu 20 tal-Kodiċi Ċivili jservi mezz ta' gwida sabiex jassisti lil Qorti tasal għal konkluzjonijiet tagħha f'dan ir-rigward. Dan l-artikolu jaqra hekk:

"(1) Il-manteniment għandu jingħata skont il-bżonn ta' min jitolbu u l-mezzi ta' min għandu jagħtih.

(2) Fl-istħarriġa sabiex jinsab jekk min jitlob il-manteniment jistax jaqalgħu xort'oħra, għandu jittieħed qies ukoll tal-ħila tiegħu fl-eżerċizzju ta' xi professjoni, arti jew sengħa.

(3) Meta jinqiesu l-mezzi ta' min hu obbligat għall-manteniment, għandu jingħadd biss il-qligħ tiegħu mix-xogħol tal-professjoni, arti jew sengħa, is-salarju jew il-pensjoni tiegħu mogħtija mill-Gvern jew minn ħaddieħor, u tal-utili tal-beni, sew mobbli kemm immobbli u kull dħul li jinħoloq taħt trust.

(4) Ma jitqiesx li għandu mezzi biżżejjed biex jagħti l-manteniment min ma jistax jagħtih ħlief billi jilqa' f'daru l-persuna li titlob dak il-manteniment, jekk din il-persuna ma tkunx axxendent jew dixxendent.

(5) Meta jinqiesu l-mezzi ta' min jitlob il-manteniment, għandu jittieħed qies ukoll ta' kemm jiswew il-beni tiegħu mobbli jew immobbli kif ukoll ta' kull interess benefiċjarju taħt trust".

Ikkonfermat li l-ġenituri jridu jieħdu ħsieb, imantnu, jgħallmu u jedukaw lil uliedhom, il-Qorti għandha l-obbligu li tqis li kull ġenitur jikkontribwixxi skont il-mezzi rispettivi tiegħu u l-bzonnijiet tal-istess minuri.

Illi l-attriċi taħdem bħala *sales representative* ma' Farsons plc fejn qiegħda fil-prezent taħdem fuq bazi *full-time* u għandha introjtu nett ta' ċirka €1,400 fix-xahar.[43] Fil-fehma tal-attriċi, zewġha jaqla' paga iktar minnha mentri hi għandha paga limitata. Għaldaqstant tippretendi li huwa għandu jħallas il-

[43] Ara fol. 465-467 mill-proċess numru 214/12AL.

manteniment u kif ukoll l-ispejjez edukattivi u dawk relatati mas-saħħa. Fil-fatt, in sostenn ta' dan, l-attriċi tezebixxi ukoll il-Formola tat-Taxxa fuq l-*Income* u *Self-Assessment* għas-sena li għalqet fil-31 ta' Diċembru 2009.[44] B'hekk jiġi stabbilit illi l-konvenut għandu kemm impjieg fuq bazi *full-time* u kif ukoll fuq bazi *part-time.*

Pendente lite, il-manteniment huwa regolat bid-digriet ta' din il-Qorti datat 6 ta' Frar 2012 fejn G sive G B huwa ordnat iħallas is-somma ta' €350 fix-xahar bħala manteniment għaz-zewġt uliedu.

Il-Qorti tosserva illi l-Perit Legali fir-rapport tagħha tirrileva illi "*Tenut kont li fl-umli opinjoni tal-esponenti A għandha tiġi fdata bil-kura u l-kustodja tal-minuri b'dan li l-istess minuri ser jirrisjedu magħha, dan neċessarjament ifisser li l-istess A B qiegħda tikkontribwixxi għall-istess minuri mhux biss b'mod finanzjarju iżda ser tikkontribwixxi wkoll f'kull aspett ieħor relatat mal-istess minuri stante li l-ulied ser jgħixu mal-istess omm. Għalhekk abbażi ta' dan kollu, abbażi tal-pay-slips u provi relatati mal-introjtu tal-partijiet (speċjalment ta' G B li ser ikun hu li jħallas tali manteniment), abbażi tal-fatt li l-prassi preżenti kwantu għall-manteniment tal-minuri (meta ġenitur ikollu introjtu minimu jew anke mingħajr impjieg jew introjtu) huwa dak ta' €200 fix-xahar oltre nofs l-ispejjeż ta' saħħa u edukazzjoni, l-esponenti umilment tħoss li l-manteniment għal kull wild għandu jkun dak ta' €250 fix-xahar oltre nofs l-ispejjeż ta' saħħa u edukazzjoni tal-istess ulied bil-preżentata ta' riċevuti*".

Il-Qorti tevalwa li l-konvenut jirrileva fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu illi l-ammont iddikjarat mill-Perit Legali huwa wieħed eċċessiv. Għaldaqstant, fit-trattazzjoni finali tiegħu jissuġġerixxi illi *"forsi ssir zieda minhabba l-gholi tal-hajja ghax nahseb irridu nikkoncedu u din ilha li ġiet stabbilita u l-partijiet qatt ma kellhom diffikulta li jghixu bi tlett mija u hamsin fix-xahar, pero' l-ispejjez tal-edukazzjoni u saħħa jkunu nofs bin-nofs kif inhuma fid-digriet ukoll"*. Min-naħa l-oħra, l-attriċi tirrileva fit-trattazzjoni tagħha illi *"fuq il-kwistjoni tal-manteniment, naqbel mal-kollega tieghi fir-rigward taz-zieda tal-gholi tal-hajja fis-sena (…) this is not a problem. (…) Għandu jizdied ftit il-manteniment biex it-tfal ikunu jistgħu jgħixu fti aħjar"*. Mill-atti proċesswali jidher ċar ukoll illi l-attriċi qatt ma kkontestat l-ammont mogħti minn zewġha bħala manteniment izda tirrileva fl-affidavit tagħha illi hija

[44] *Ibid.* fol. 389-394.

tal-fehma li l-konvenut għandu jikkontribwixxi għall-affarijiet extrakurrikulari li jkollhom it-tfal.

Wara li l-Qorti ħadet konjizzjoni tal-qbil bejn il-partijiet u kif ukoll li l-manteniment qatt ma għola skont l-indiċi tal-għoli tal-ħajja, hija tordna lil konvenut u dan ġialadarba l-ulied ser ikomplu jabitaw ma' ommhom, iħallas lil attriċi s-somma ta' mitejn Ewro (€200) kull erba' ġimgħat għal kull wild bħala manteniment u dan oltre nofs l-ispejjez relatati mas-saħħa u edukazzjoni. Dan il-manteniment jogħla kull sentejn skont l-indiċi tal-għoli tal-ħajja u jista' jitnaqqas direttament minn kwalsiasi paga, introjtu jew benefiċċju soċjali li tista' jipperċepixxi minnu l-konvenut. Bl-applikazzjoni tal-Artikolu 3B tal-Kodiċi Ċivili, l-konvenut huwa obbligat li jħallas manteniment għal C D u E F sakemm il-minuri jagħlqu l-eta` ta' tmintax (18)-il sena. Madanakollu fl-eventwalita` li ulied il-partijiet jagħzlu li jibqgħu jistudjaw fuq bażi *full-time* wara li jilħqu l-eta` maġġorenni, il-manteniment għandu jibqa' jitħallas sakemm dak il-wild jagħlaq l-eta` ta' tlieta u għoxrin (23) sena jew sakemm item l-istudji tiegħu, skont liema eventwalita` tavvera ruħha l-ewwel. Kwalunkwe benefiċċju soċjali in konnessjoni mal-minuri, inkluz *children allowance* għandu jkun perċepibbli mill-attriċi għan-nom tal-minuri.

Illi jekk l-ulied jagħzlu li jmorru jgħixu għal rashom wara li jagħlqu t-tmintax -il sena, il-manteniment jitħallas direttament lilhom.

6. It-Terminazzjoni u d-Diviżjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti

Il-Qorti tirrileva illi ġialadarba l-partijiet izzewġu nhar id-9 ta' Settembru 2001, hekk kif jixhed mill-Att taz-Zwieġ,[45] din id-data għandha titqies bħala d-data li fiha ġiet stabbilita l-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet.

6.1. It-Terminazzjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti

[45] Ara fol. 7 tal-proċess numru 216/12AL.

Bis-saħħa tal-preżenti sentenza, il-Qorti qiegħda tittermina l-komunjoni tal-akkwisti sal-lum eżistenti bejn il-partijiet, konjuġi B.

6.2. Elenku ta' dak kollu li Jifforma u li ma Jiffurmax fil-Komunjoni tal-Akkwisti

Primarjament u dan qabel ma' l-Qorti tgħaddi għad-divizjoni tal-komunjoni tal-akkwisti, hija tirrileva illi fl-imsemmija divizjoni mhux ser tieħu konjizzjoni tas-segwenti assi stante li: (i) hemm nuqqas ta' provi fir-rigward tagħhom, jew (ii) ġew dikjarati li m'għadhomx jiffurmaw parti mill-imsemmija komunjoni tal-akkwisti:

a. Polza *Comprehensive Flexi Plan L* bin-numru FP434015 mal-MSV Life plc (ġja Middlesea Valletta Life Assurance Company Ltd) li tkopri liż-żewġ partijiet fis-somma ta' €84,173.32[46] stante li jirriżulta mill-atti li din issarrfet permezz ta' skrittura privata bejn il-partijiet f'Jannar tal-2013 u l-partijiet ħadu nofs kull wieħed[47];

b. L-investiment f'ARM Asset (Backed Securities f'isem iż-żewġ partijiet bil-valur ta' €58,997.25)[48] stante li jirriżulta mill-atti li tali investiment falla pero' l-partijiet tħallsu l-kapital b'dan li l-partijiet qasmu l-ammont bejniethom[49].

c. BOV *Lifelink Single Premium Plan* bin-numru AP001972 maħruġa mill-Middlesea Valletta Life Ass. Co. Limited fuq il-ħajja ta' A B. L-attriċi tispjega illi din kienet ingħalqet fl-2008 u meta ġiet imsarfa, l-istess ammont ġie ddepozitat fl-investiment ARM Asset hawn fuq imsemmi.[50] L-intimata tezebixxi zewġ cekkijiet sabiex tikkorrabora l-verzjoni tagħha, madanakollu tonqos milli tipproduci kopja tad-dokument fir-rigward ta' dan il-*Premium Plan*.

Fir-rigward ta' dawk l-assi li kienu jiffurmaw parti mill-komunjoni tal-akkwisti, il-Qorti telenka s-segwenti:

46 Ara fol. 22 u 134 tal-proċess numru 214/12AL.
47 *Ibid.* fol. 339 u 340.
48 *Ibid.* fol. 23, 187, 282-296.
49 *Ibid.* fol. 453.
50 *Ibid.* fol. 358.

a. Il-kontijiet bankarji konġunti bejn il-partijiet, inkluz il-kont bankarju:[51]

   (i) 10800415XXX mal-Bank of Valletta plc,
   (ii) 40010963XXX mal-Bank of Valletta plc,
   (iii) 40011708XXX mal-Bank of Valletta plc, u
   (iv) 047-08188X-XXX mal-HSBC Bank Malta Plc.

b. Il-kontijiet bankarji ta' kull parti f'isimha, ġialadarba ma nġabet l-ebda prova li l-ammonti f'dawn il-kontijiet bankarji ġejjin minn sorsi parafernali:[52]

   (i) 40011974XXX mal-Bank of Valletta plc fuq isem A B;
   (ii) 40017197XXX mal-Bank of Valletta plc fuq isem A B.

c. Il-kontijiet bankarji intestati jew intizi għal minuri:[53]

   (i) 40017044XXX mal-Bank of Valletta plc, intiz għal E F,
   (ii) 40011910XXX mal-Bank of Valleta plc, intiz għal C D,
   (iii) 016-07535X-XXX mal-HSBC Bank Malta plc, intiz għal E F, u
   (iv) 047-08187X-XXX mal-HSBC Bank Malta plc, intiz għal C D.

d. Is-*savings plan* bir-referenza numru 100013XXX mal-HSBC Life li għalkemm huwa f'isem A B dan sar fiż-żwieġ stante li tali polza saret f'Ġunju 2005.[54] L-attriċi tgħid illi dan is-*savings plan* sar għat-tfal pero' ma hemm l-ebda prova rigward dan.[55]

e. Investiment fil-*La Valette Euro Malta Money Fund* (RTL) bin-numru ta' reġistrazzjoni 181576, konsistenti f'ishma ta' 10,604.987 f'isem A B, liema ishma jammontaw għas-somma ta' €31,083.22.[56] Dan l-investiment sar fil-11 ta' Jannar 2011 u b'hekk jifforma parti mill-komunjoni tal-akkwisti.

f. Il-van tal-marka Toyota li nxtara fl-2001;

---

[51] *Ibid.* fol. 144-178, 179-183, 184-186, 274-281.
[52] *Ibid.* fol. 138-143.
[53] *Ibid.* fol. 136, 137, 211-256, 257-273.
[54] *Ibid.* fol. 131.
[55] *Ibid.* fol. 358.
[56] *Ibid.* fol. 138 u 139.

g. Il-vettura Toyota Ractis li nxtrat fis-sena 2009 għal prezz ta' €12,345. Għalkemm ma hemm l-ebda prova li juri li l-vettura nxtrat għal tali somma, il-Qorti tinnota li iz-zewġ partijiet jaqblu fuq l-ammont u b'hekk ma hemm l-ebda raġuni għaliex ma temminx tali verzjoni.[57]

h. Il-garaxx li nxtara fis-17 ta' Mejju tas-sena 2004 permezz ta' kuntratt fl-Atti tan-Nutar John Farrugia.[58] Skont stima tal-Perit Edric Micallef mħejjija f'Settembru 2012, dan il-garaxx kellu għandu valur ta' madwar €35,000.[59]

i. Depozitu fir-Reġistru tal-Qorti li għalkemm hemm qbil bejn il-partijiet li ġew depozitati xi ammonti fir-Reġistru tal-Qorti, ma hemm l-ebda prova rigward iċ-ċifra li ġiet depozitata. Madanakollu l-Qorti tosserva illi mill-*istatements* bankarji ezebiti jidher li minn tal-inqas ġiet depozitata ċ-ċifra ta' €10,382.66 u dawn mill-kontijiet bankarji intizi jew intestati għal minuri.

j. Il-flus kollha li kienu f'idejn il-partijiet fil-perjodu bejn l-aħħar ta' Ottubru u l-1 ta' Novembru, liema somma fil-fehma tal-Qorti hija dik ta' €19,360 għand G sive G B, hekk kif jixhdu l-kontijiet bankarji u €1,000 għand A B.[60] L-attur jallega li martu kellha iktar flus f'idejha, madanakollu huwa ma ressaq l-ebda prova rigward dan. Għaldaqstant, il-Qorti setgħet tibbaza l-konkluzjoni tagħha fuq l-ammissjoni ta' A B li hija ġibdet minn kont bankarju s-somma ta' €1,000 sabiex tgħix hi u l-minuri.

6.3. Allegat Dejn bejn il-Partijiet u l-Familjari tagħhom

<u>Allegat dejn dovut lil A B:</u>[61]

[57] *Ibid.* fol. 312 u 359.
[58] *Ibid.* fol. 341.
[59] Ara fol. 38 tal-proċess numru 216/12AL.
[60] Ara fol. 352 tal-proċess numru 214/12AL.
[61] Ara fol. 359 u 360.

a. Is-somma ta' €2,300 (LM1,000) lil A B, liema somma hija kellha fil-kont tal-bank meta zzewġet lil G sive G B. Mill-atti ma jirrizulta l-ebda prova rigward dan. Fil-fatt l-intimata stess tikkonferma illi ma kellhiex mezz ta' kif iġġib dokument mill-bank sabiex tistabillixxi tali ammont.[62]

b. Is-somma ta' €4,658.75 (LM2,000) lil A B, liema somma tħallset fuq id-dar matrimonjali fil-bidu taz-zwieġ. Mill-atti ma tirrizulta l-ebda prova li tikkorrabora l-allegazzjoni tal-konvenuta.

c. Donazzjoni minn għand il-ġenituri ta' A B għall-ammont ta' €29,000. Dan l-ammont ingħata b'donazzjoni sabiex isir it-tieġ u l-*engagement*. Mill-atti ma tirrizulta l-ebda prova illi tali ammont ġie misluf lil partijiet, hekk kif donnu jagħti x'jifhem missier l-intimata fl-affidavit tiegħu, u wisq anqas li fil-verita' tħallset is-somma ta' €29,000 da parti H I sabiex sar it-tieġ u l-engagement.

d. Donazzjoni minn għand missier A B għall-ammont ta' €14,000. Dan l-ammont ingħata b'donazzjoni sabiex nxtrat l-għamara tal-kamra tas-sodda, il-kċina u l-fil tad-dar. Missier l-intimata jispjega li dawn il-flus huwa tahom lil bintu qabel iz-zwieġ. Il-Qorti tinnota li ma hemm l-ebda forma ta' prova rigward din is-somma.

e. Il-kamra tat-tifla u l-kamra tal-ikel inxtraw minn missier A B wara z-zwieġ. Missier A B jispjega illi għal din l-għamara huwa nefaq ċirka €2,700, madanakollu ma jiftakarx kif ħallas l-istess ammont u li ma għandux irċevuta għaliex skontu l-probabilita' hi li din qiegħda għand il-partijiet. Fir-rigward ta' tali somma, il-Qorti ukoll tosserva li mill-ġdid hemm nuqqas ta' korraborazzjoni permezz ta' provi dokumentarji.

f. Kamra tat-tifel li kienet wirt minn għand in-nannu patern ta' A B, liema kamra tas-sodda ġiet imsewwija minn missier A versu l-prezz ta' €600. Fir-rigward ta' dan, il-Qorti terġa' tinnota li għal darb'oħra ma hemm l-ebda prova dokumentarja li tikkonstata l-istess.

---

[62] *Ibid.* fol. 454.

g. Donazzjoni minn għand in-nanna ta' A B għall-ammont ta' €6,748.90. Dan l-ammont intuza sabiex nxtraw is-salott, l-ensuite u l-*aircondition*. Fir-rigward tas-salott u l-*ensuite*, l-attriċi tgħid li dawn kienu nxtraw għal prezz ta' €5,000. Il-Qorti tosserva li għalkemm ma hemm l-ebda prova dokumentarja li tikkorrabora l-istess, il-konvenut ma jikkontradixxix tali verzjoni fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu. Fir-rigward tal-*airconditioner*, l-attriċi tipprezenta *invoice* li turi li dan inxtara għal prezz ta' LM750.80 (€1,748.90) izda din l-*invoice* tgħajjat lil G sive G B.[63] Il-Qorti taqbel mal-osservazzjoni tall-Perit Legali li ġialadarba l-*invoice* tgħajjat lil konvenut, huwa inverosimili li n-nanna tal-intimata ħallset l-imsemmi *aircondition* meta lanqas biss tezisti prova li turi li n-nanna kienet b'xi mod involuta fil-ħlas ta' l-istess *aircondition*.

h. Mobbli fid-dar li jinkludu fajjenza, *stained glass*, għamara oħra, appliances, HI FI, purtieri, linef, għodda fil-garaxx u stock peress li G sive G jaħdem part-time *electrician*, liema mobbli jammontaw għas-somma ta' ċirka €7,000. L-attriċi hija tal-fehma illi għandha d-dritt li tieħu nofs il-valur in kwistjoni. Madanakollu fir-rigward tal-għodda ta' zewġha hija tikkontendi illi hemm parti minnha li kienet nxtrat minn G qabel iz-zwieġ, parti oħra li kienet inxtrat fiz-zwieġ, u xi wħud mill-għodda nxtrat mill-flus tal-*engagement*. Il-Qorti mill-ġdid tikkondividi l-konkluzjonijiet tal-Perit Legali illi jekk tali mobbli ser jibqgħu fid-dar matrimonjali u li fiha ser ikompli jirrisjedi G B, għaldaqstant A B għandha tingħata nofs il-valur tal-istess. Mill-atti ma jidhirx li hemm il-ħsieb li l-mobbli jinbiegħu, għaliex kieku dan ikun il-kaz il-partijiet għandhom jaqsmu r-rikavat ugwalment bejniethom. Magħdud ma' dan u fir-rigward tal-għodda, il-Qorti mill-ġdid taqbel mal-Perit Legali.

<u>Allegat dejn dovut lil H I:</u>[64]

a. Is-somma ta' €10,000 f'manteniment lil minuri u dan għaliex sa minn mindu twieldu t-tfal sal-ġurnata li l-partijiet infirdu, hu u martu dejjem ħadu ħsieb lil minuri waqt li l-partijiet kienu jkunu xogħol. Il-Qorti

[63] *Ibid.* fol. 411 u 451.
[64] *Ibid.* fol. 413 u 414.

tinsab perplessa b'dan l-allegat dejn. Il-Qorti tinnota li susegwentament, H I jiċċara li meta hu flimkien ma' martu kienu jieħdu ħsieb lin-neputijiet tagħhom, dawn kienu qegħdin sempliċiment jaġixxu ta' nanniet. Għaldaqstant, il-Qorti b'mod retoriku tistaqsi, jekk H I u martu bħala n-nanniet materni kienu verament qegħdin jaġixxu ta' nanniet u qatt ma ppretendew xejn minn ulied l-unika bint tagħhom, għaliex issa qegħdin jippretendu li jitħallsu lura dan l-ammont? Dan l-allegat dejn ma huwiex minimament pruvat sal-grad rikjest mil-liġi.

b. Is-somma ta' €3,500 li jirrapprezentaw affarijiet tad-dota. Għal darb' oħra l-Qorti tinnota li għajr għat-testimonjanza ta' H I ma hemm l-ebda prova dokumentarja f'dan ir-rigward.

Il-Qorti tosserva li bħal bintu, H I jallega illi huwa għandu jitħallas: (i) is-somma ta' €29,000 li ngħatat lil partijiet sabiex isir it-tieġ u l-*engagement*, (ii) is-somma ta' €14,000 li ngħatat lil A B sabiex tinxtara l-għamara ral-kamra tas-sodda, kċina u jsir il-fil tad-dar, (iii) is-somma ta' €2,700 li ntefqet minnu sabiex xtara l-kamra tat-tifla u l-kamra tal-ikel, u dan wara z-zwieġ, u (iv) €600 li nefaq sabiex irranġa l-kamra tat-tifel li għaddiet għand A B permezz ta' wirt minn għand in-nannu patern tagħha. Għaldaqstant u dan a skans ta' ripetizzjoni zejda, il-Qorti tirrileva illi l-osservazzjonijiet tagħha fuq dawn il-kwistjonijiet fit-Taqsima *'Allegat Dejn Dovut lil A B'* għandhom japplikaw f'din it-taqsima ukoll.

6.4. Divizjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti u Assenjazzjoni tal-Porzjonijiet

Wara li l-Qorti ħadet konjizzjoni tal-provi kollha u tas-suġġerimenti tal-Perit Legali fir-rigward tad-divizjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti u l-assenjazzjoni tal-porzjonijiet lil partijiet, hija waslet għal konkluzjoni li l-komunjoni tal-akkwisti għandha tiġi diviza bejn il-partijiet u assenjata f'porzjonijiet lilhom skont is-segwenti:

Porzjon Assenjat lil A B:

a. Nofs l-ammont f'kull kont bankarju konġunt f'isem il-partijiet;

b. Nofs sehem indiviż mill-kontijiet intestati jew intiżi għall-minuri, liema kontijiet bankarji għandhom jsiru jsejħu liż-żewġ partijiet, fejn dawn tal-aħħar isiru *both signatories* għalihom b'dan li kull deċiżjoni spettanti lill-istess kontijiet għandhom jittieħdu miż-żewġ partijiet b'mod ugwali;

c. Nofs l-ammont depożitat il-Qorti wara l-ħruġ ta' mandat ta' sekwestru numru 274/2011;

d. Nofs sehem mill-investiment fil-*La Valette Euro Malta Money Fund* (RTL) bin-numru ta' referenza 181576 konsistenti f'10,604.970 ishma;

e. Is-*Savings Plan* mal-HSBC Life bin-numru ta' referenza 100013455 f'isem A B;

f. Is-somma ta' €9,180 rappreżentanti sehemha mill-ammont kumplessiv ta' €19,636 li ġibed G sive G B mill-kontijiet konġunti tal-partijiet nhar l-1 ta' Novembru 2011;

g. Is-somma ta' €3,494.05 rapprezentanti sehmha mill-ħlas tal-Polza t'Assigurazzjoni f'isem G B mal-MSV Life kwantu għall-ħlasijiet li saru fiż-żwieġ sa mid-9 ta' Settembru 2001 sal-31 ta' Ottubru 2011 u ċjoe' d-data meta A B ġiet debitata r-responsabbilita' tat-tkissir taz-zwieġ. Ġialadarba l-*premium* ta' tali polza huwa dak ta' €698.81 fis-sena u *stante* li l-partijiet iżżewġu f'Settembru 2001, allura A B għandha tingħata kwantu għal nofs il-valur tal-*premium* li tħallas fiż-żwieġ u ċioe' nofs il-*premium* ta' għaxar snin li jammonta għal €3,494.05;

h. Is-somma ta' €3,000 dovut lil A B bħala sehemha mill-mobbli elenkati minnha u ċjoe' fajjenza, *stained glass*, għamara oħra, appliances, HI FI, purtieri, linef u stock, b'eskluzjoni għall-għodda li ġiet assenjata lil attur;

i. Nofs sehem indiviż mir-rikavat tal-garaxx bin-numru 3 f'16 Triq Cadeo Marsaxlokk, b'dan illi tali garaxx għandu jitpoġġa għall-bejgħ fis-suq miftuħ bi prezz maqbul bejn il-partijiet jew bi prezz stabbilit permezz ta' average ta' valutazzjoni ta' 3 estate agents li jinġiebu wieħed minn kull parti u wieħed bi ftehim bejniethom b'dan li kull parti jkollha d-dritt li takkwista n-nofs sehem indiviż tal-parti l-oħra

għall-istess prezz offrut lil terzi jew għal kwalunkwe prezz ieħor miftiehem bejn l-istess partijiet;

j. Il-vettura tat-tip Toyota Ractis;

k. Nofs sehem mill-mobbli li jinsab fid-dar ġja matrimonjali, ad eskluzjoni ta' dawk il-mobbli li huma diġa' msemmija fit-Taqsima '*Allegat Dejn Dovut lil A B',* fejn jissimmew b'mod partikolari fajjenza, *stained glass*, għamara oħra, appliances, HI FI, purtieri, linef, għodda u stock li jammontaw għal €7,000.

l. Dejn ta' €5,570.68 lil G sive G B, rapprezetanti sehem l-attur mill-vettura Toyota Ractis;

m. Dejn lil G sive G B li jammonta għal nofs l-ammont *on maturity* f'kaz li l-intimata tħalli l-polza timmatura sa Ġunju 2025 jew nofs is-*surrender value* f'kaz li l-intimata tagħzel li twaqqaf il-polza, liema ammont jirrapprezenta sehem G sive G B mis-*Savings Plan* mal-HSBC Life bin-numru ta' referenza 100013455, liema Savings Plan qiegħed jiġi assenjat lil A B;

<u>Porzjon Assenjat lil G sive G B:</u>

a. Nofs l-ammont f'kull kont bankarju konġunt f'isem il-partijiet;

b. Nofs sehem indiviż mill-kontijiet intestati jew intiżi għall-minuri, liema kontijiet bankarji għandhom jsiru jsejħu liż-żewġ partijiet, fejn dawn tal-aħħar isiru *both signatories* għalihom b'dan li kull deċiżjoni spettanti lill-istess kontijiet għandhom jittieħdu miż-żewġ partijiet b'mod ugwali;

c. Nofs l-ammont depożitat il-Qorti wara l-ħruġ ta' mandat ta' sekwestru numru 274/2011;

d. Nofs sehem mill-investiment fil-*La Valette Euro Malta Money Fund* (RTL) bin-numru ta' referenza 181576 konsistenti f'10,604.970 ishma;

e. Il-polza t'assigurazzjoni mal-MSV Life bil-polza numru 9307 f'isem G B;

f. Nofs l-ammont *on maturity* f'kaz li l-intimata tħalli l-polza timmatura sa Ġunju 2025 jew nofs is-*surrender value* f'kaz li l-intimata tagħzel li twaqqaf il-polza, liema ammont jirrapprezenta sehem G sive G B mis-*Savings Plan* mal-HSBC Life bin-numru ta' referenza 100013455, liema *Savings Plan* qiegħed jiġi assenjat lil A B;

g. Nofs sehem indiviż mir-rikavat tal-garaxx bin-numru 3 f'16 Triq Cadeo Marsaxlokk, b'dan illi tali garaxx għandu jitpoġġa għall-bejgħ fis-suq miftuħ bi prezz maqbul bejn il-partijiet jew bi prezz stabbilit permezz ta' *average* ta' valutazzjoni ta' 3 *estate agents* li jinġiebu wieħed minn kull parti u wieħed bi ftehim bejniethom b'dan li kull parti jkollha d-dritt li takkwista n-nofs sehem indiviż tal-parti l-oħra għall-istess prezz offrut lil terzi jew għal kwalunkwe prezz ieħor miftiehem bejn l-istess partijiet;

h. L-għodda kollha relatata max-xogħol ta' *electrician* li jagħmel G B;

i. Il-vettura tat-tip van tal-marka Toyota bin-numru ta' reġistrazzjoni DEL-026;

j. Is-somma ta' €5,570.68 li għandha titħallas bħala sehemu mill-vettura Toyota Ractis;

k. Is-somma ta' €2,500 dovuta lil A B għas-salott u l-*ensuite*;

l. Nofs sehem mill-mobbli li jinsab fid-dar ġja matrimonjali, ad eskluzjoni ta' dawk il-mobbli li huma diġa' msemmija fit-Taqsima '*Allegat Dejn Dovut lil A B',* fejn jissimmew b'mod partikolari fajjenza, *stained glass*, għamara oħra, appliances, HI FI, purtieri, linef, għodda u stock li jammontaw għal €7,000.

m. Dejn ta' €13,976.26 ekwivalenti għal Lm6,000 dovut lill-ġenituri ta' G sive G B ai termini tal-skrittura privata tas-17 ta' Mejju 2004;

n. Dejn ta' €2,500 dovut lil A B għas-salott u l-*ensuite*;

o. Dejn ta' €3,000 dovut lil A B bħala sehmha mill-mobbli elenkati minnha u ċjoe' fajjenza, *stained glass*, għamara oħra, appliances, HI FI, purtieri, linef u stock, b'eskluzjoni għall-għodda li ġiet assenjata lil attur;

p. Dejn ta' €9,180 dovut lil A bħala sehemha mill-ammont kumplessiv ta' €19,636 li ġibed G sive G B mill-kontijiet konġunti tal-partijiet nhar l-1 ta' Novembru.

q. Dejn ta' €3,494.05 lil A B rapprezentanti sehemha mill-ħlas tal-Polza t'Assigurazzjoni f'isem G B mal-MSV Life kwantu għall-ħlasijiet li saru mid-9 ta' Settembru 2001 sal-31 ta' Ottubru 2011 u ċjoe' d-data meta A B ġiet debitata r-responsabbilita' tat-tkissir taz-zwieġ. Ġialadarba l-premium ta' tali polza huwa dak ta' €698.81 fis-sena u stante li l-partijiet iżżewġu f'Settembru 2001, allura A B għandha tingħata kwantu għal nofs il-valur tal-premium li tħallas fiż-żwieġ u ċioe' nofs il-premium ta' għaxar snin li jammonta għal tali somma.

DEĊIDE:

Għalhekk, għal dawn il-motivi, din il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi din il-kawża billi:

1. Tiċħad l-ewwel l-ewwel talba attriċi;
2. Tilqa' t-tieni talba attriċi u b'hekk il-kura u kustodja tal-minuri għandha tkun f'idejn l-attriċi, b'dan illi fir-rigward ta' dawk id-deċizjonijiet relatati mas-saħħa, edukazzjoni u safar tal-minuri, il-Qorti tordna li dawn għandhom jiġu deċizi mill-partijiet b'mod konġunt; tordna ukoll illi l-l-minuri jkollhom aċċess versu l-attur, liema aċċess għandu jkun hekk:

   a. L-Erbgħa: Mill-5:00pm sat-8pm matul iz-zmien tal-iskola,

   Mill-5:00pm sad-9pm meta ma jkunx zmien l-iskola;

b. *Ġimgħa waħda: Is-Sibt u l-Ħadd: Minn wara li r-raġel jispiċċa x-xogħol, is-Sibt sat-Tnejn filgħodu qabel l-iskola tat-tfal;*

Il-Ġimgħa ta' Wara: Mill-Ġimgħa minn wara li r-raġel jispiċċa x-xogħol sal-Ħadd filgħodu,

U jibqgħu jalternaw kull ġimgħa;

c. *Fil-festi tal-Milied, sena waħda t-tfal jgħaddu l-Milied ma' wieħed mill-ġenituri u l-Ewwel tas-Sena mal-ġenitur l-ieħor, u s-sena ta' wara bil-maqlub u jibqgħu jalternaw kull sena;*

d. *Fil-festi tal-Għid, skont kif jiftiehmu l-ġenituri;*

e. *Fis-sajf kull ġenitur ikollu d-dritt li jzomm it-tfal miegħu/magħha b'mod uninterrott sa għaxart ijiem (mingħajr aċċess għal ġenitur l-ieħor) u jkun jista' ukoll isiefer lill-ulied miegħu/magħha. F'dawn il-kazijiet irid ikun hemm pre-avviz ta' xahrejn biex jagħti ċans lil ġenituri jorganizzaw is-sajf minn qabel.*

3. Tilqa' t-tielet talba attriċi u tordna lil attur, ġialadarba l-ulied ser ikomplu jabitaw ma' ommhom, iħallas lil attriċi s-somma ta' mitejn Ewro (€200) kull erba' ġimgħat għal kull wild bħala manteniment u dan oltre nofs l-ispejjez relatati mas-saħħa u edukazzjoni. Dan il-manteniment jogħla kull sentejn skont l-indiċi tal-għoli tal-ħajja u jista' jitnaqqas direttament minn kwalsiasi paga, introjtu jew benefiċċju soċjali li tista' jipperċepixxi minnu l-konvenut. Bl-applikazzjoni tal-Artikolu 3B tal-Kodiċi Ċivili, l-konvenut huwa obbligat li jħallas manteniment għal C D u E F sakemm il-minuri jagħlqu l-eta` ta' tmintax (18)-il sena. Madanakollu fl-eventwalita` li ulied il-partijiet jagħzlu li jibqgħu jistudjaw fuq bażi *full-time* wara li jilħqu l-eta` maġġorenni, il-manteniment għandu jibqa' jitħallas sakemm dak il-wild jagħlaq l-eta` ta' tlieta u għoxrin (23) sena jew sakemm item l-istudji tiegħu, skont liema eventwalita` tavvera ruħha l-ewwel. Kwalunkwe benefiċċju soċjali in konnessjoni mal-minuri, inkluz *children allowance* għandu jkun perċepibbli mill-attriċi għan-nom tal-minuri. Jekk l-ulied imorru jgħixu għal rashom wara li jagħlqu t-tmintax-il sena, il-manteniment jitħallas direttament lilhom.

4. Tilqa' r-raba' talba attriċi u tiddikjara xolta l-komunjoni tal-akkwisti sal-lum eżistenti bejn il-partijiet, filwaqt li tillikwida, tiddividi u

tassenja l-komunjoni tal-akkwisti lil partijiet skont il-provvedimenti tas-sitt parti ta' din is-sentenza u ċjoe' *'It-Terminazzjoni u d-Diviżjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti'*.

Bl-ispejjeż ikunu sopportati kollha mill-attriċi.